

European Integrity and Whistleblowing Authorities (NEIWA)
Declaració de Roma

26 de juny de 2020

Nosaltres, els membres de la *Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities*
(NEIWA)

Bèlgica: Federale Ombudsman (Defensor del Poble Federal)
Vlaamse Ombudsman (Defensor del Poble flamenc)

Croàcia: Ombudswoman (Defensora del Poble)

República Txeca: Ministeri de Justícia

Estònia: Ministeri de Justícia

Finlàndia: Ministeri de Justícia

França: Défenseur des Droits (Defensor del Poble)

Grècia: Autoritat grega nacional de Transparència

Irlanda: Garda Ombudsman

Itàlia: Autorità Nazionale Anticorruzione (ANAC), (Autoritat Nacional anticorrupció)

Letònia: State Chancellery (Cancelleria de l'Estat)

Lituània: General Prosecutor's Office (Fiscalia General)

Països Baixos: House of Whistleblower (Casa dels Alertadors)

Portugal: Portuguese Ombudsman's Office (Defensor del Poble portuguès)
Fiscalia General

Romania: Ministeri de Justícia

Eslovàquia: Whistleblower Protection Bureau (Oficina de Protecció dels Alertadors)

Espanya: Agència Valenciana Antifrau
Oficina Antifrau de Catalunya

ens vam reunir virtualment el 26 de juny de 2020, per tercera vegada, després de la reunió a La Haia (abril de 2019) i de París (desembre de 2019).

Considerant que la *Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities* (NEIWA), en la qual hi participen actualment vint-i-una autoritats dels estats membres de la UE, pretén oferir una plataforma per tal que les autoritats estatals competents puguin cooperar i intercanviar coneixements i experiències en el camp de la integritat i de l'alerta, amb especial atenció a la implantació de la Directiva (EU) 2019/1937 del Parlament europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que denuncien infraccions del Dret de la Unió.

Reconeixent que, d'acord amb la Directiva, tots els estats membres han de designar les autoritats que són competents per a rebre i tractar les denúncies de les persones alertadores sobre infraccions del Dret de la UE, fet que per a alguns estats membres significa reafirmar el paper actual de determinades autoritats mentre que per a d'altres significa crear-les.

Subratllant que, la Directiva requereix als estats membres que prevegin sancions efectives, proporcionades i dissuasives aplicables tant a les persones que intenten dificultar la denúncia, com les que represalien a la persona alertadora, les que duen a terme procediments vexatoris contra la persona alertadora o incompleixen la confidencialitat de la identitat de les persones alertadores, així com per a les persones que denuncien conscientment informació falsa.

Recordant que la Directiva preveu diverses mesures per donar suport a les persones alertadores quan presenten una denúncia, incloses les mesures obligatòries d'informació completa i independent i assessorament sobre la protecció front represàlies i drets de les alertadores, l'accés a l'assistència efectiva i a l'assistència legal així com a l'assistència financera o altres mesures de suport com ara el suport psicològic.

Subratllant que les autoritats competents poden necessitar, en determinats casos, que es realitzin transferències de denúncies entre elles quan l'objecte de la denúncia així ho requereixi, fet que s'ha de realitzar de manera confidencial, protegint la identitat de la persona alertadora el màxim possible i que pot requerir mesures addicionals per tal d'assegurar que tot el personal que tracti les denúncies sigui informat constantment de les seves obligacions.

En referència a la Directiva, aquesta estableix que les persones que alerten, en determinades circumstàncies, no han d'incórrer en cap tipus de responsabilitat respecte a la seva alerta o a la revelació pública, si tenen motius raonables per creure que la denúncia era necessària per a revelar una infracció de conformitat amb la Directiva, que en alguns estats membres requerirà de canvis legislatius significatius.

Reconeixent que l'actual crisi de la COVID-19 té un impacte profund en la salut pública, l'economia i la societat en el seu conjunt i que la concentració de poder i l'enorme quantitat d'ajuda econòmica injectada a les economies per pal·liar la crisi pot augmentar els riscos de frau, corrupció i les violacions de la integritat.

Subratllant que, tot i que l'alerta per part dels treballadors públics i privats és àmpliament reconeguda com a una eina essencial per a garantir la integritat i la prevenció del frau i la corrupció, el pas d'una cultura estigmatitzadora a una altra que fomenti i doni suport genuïnament a les persones alertadores encara queda lluny.

Amb l'esperit de compartir les millors pràctiques, recomanem als governs, administracions i altres parts interessades implicades en la implantació de la Directiva:

1. Garantir que l'ètica, la integritat i la creació d'una cultura que fomenti l'alerta sigui una prioritat màxima per als empleats públics i privats i per al personal directiu.
2. Designar una o més autoritats encarregades de rebre i avaluar les denúncies i assegurar-se que es trobin cobertes totes les revelacions relatives a qualsevol àmbit de política pública o que impliqui diverses autoritats, així com una denúncia que sigui presentada per una persona alertadora que no sigui capaç d'identificar l'autoritat competent.
3. Garantir que les autoritats competents tinguin les potestats i la capacitat necessàries per dur a terme un seguiment adient de les alertes mitjançant les investigacions, les persecucions penals o altres accions de reparació, també permetent a aquestes autoritats establir un llinard per a l'inici d'una investigació i prioritzar les seves activitats envers les alertes que tinguin un major impacte en la societat, mentre revisen regularment els seus procediments.
4. Preveure que es puguin imposar sancions a les persones i a les organitzacions per actuar de manera que desencoratgin la presentació de denúncies, per represaliar i / o perjudicar la protecció de les persones alertadores, mentre es cerci que no hi hagi

un llistat exhaustiu de mesures punibles que permeti, per tant, la sanció de possibles formes de represàlia noves o imprevistes.

5. Considerar diversos tipus de mesures correctores i provisionals, com la paralització temporal de la relació laboral o bloquejar les accions discriminatòries o injustes per tal d'evitar les conseqüències negatives per a les persones alertadores o per a les persones que les ajudin o per a les persones afectades.
6. Assegurar-se de que els règims legals existents per a la protecció de les persones alertadores s'harmonitzin tant com sigui possible per oferir a les alertadores el mateix nivell mínim de protecció front la represàlia.
7. Establir que almenys una entitat sigui responsable de proporcionar la informació requerida de forma comprensible i intel·ligible sobre els drets i la protecció de les persones alertadores i que, si més no, existeixi una autoritat en la posició d'assegurar un suport efectiu front la represàlia, assegurant-se que tinguin les potestats i els recursos necessaris, inclosa la potestat d'investigar les mesures de represàlia.
8. Assegurar-se que les autoritats competents compten amb protocols per al tractament de les denúncies, que estableixin clarament la manera mitjançant la qual, així com sota quines circumstàncies, les denúncies poden ser transmeses i/o compartides amb altres autoritats competents.
9. Establir que contínuament es facin recordatoris al personal de les autoritats competents de la seva obligació de protegir la confidencialitat de les persones alertadores i de les mateixes denúncies i que siguin actualitzades i rebin formació periòdicament per tal d'assegurar l'adequat tractament de les denúncies.
10. Harmonitzar, en la mesura del possible, les disposicions sobre la limitació de la responsabilitat de la persona alertadora en els diferents marcs legals, inclòs el dret penal, civil i laboral, i assegurar-se que la persona alertadora gaudeixi d'una compensació total pels danys soferts.